

MARKKU JOKISIPIÄ

**PERUS-
SUOMALAISET**

HALLA-AHON JA PURRAN LINJALLA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

© Markku Jokisipilä ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2021
ISBN 978-951-1-38864-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

Sisällys

Esipuhe	6
1. Miksi perussuomalaisia pitäisi ymmärtää?	9
2. Perussuomalaisten tie suureksi puolueeksi.....	28
3. Suomalaisen politiikan suuri maisemanmuutos	52
4. Perussuomalainen ideologia ja sen kasvun maaperä.....	76
5. Perussuomalaisten nousun herättämät vastareaktiot ...	102
6. Pitääkö olla huolissaan?	129
7. ”Terveellä järjellä” ja lipputangolla identiteettiliberalismia vastaan	148
8. Populismin liukas saippua	172
9. Jussi Halla-aho poliitikkona ja puoluejohtajana	212
10. Riikka Purran suuri dilemma.....	251
11. Perussuomalaiset – syy vai seuraus, tauti vai lääke?.....	275
Viitteet	304
Lähteet	316
Henkilöhakemisto	333

Esipuhe

Tätä kirjaa kirjoittaessani pohdin, kuinka paljon hektisempää politiikka on sen tutkimiseen verrattuna. Aloitin Turun yliopiston eduskuntatutkimuksen keskuksen johtajana elokuussa 2014. Sen jälkeen kaikkien eduskuntapuolueiden johtaja on vaihtunut ainakin kertaalleen. Keskustassa Juha Sipilä vaihtui ensin Katri Kulmuniin ja sitten Annika Saarikkoon, kokoomuksessa Alexander Stubb Petteri Orpoon ja SDP:ssä Antti Rinne Sanna Mariniin. Vihreissä Ville Niinistöä seurasivat Touko Aalto, Pekka Haavisto ja Maria Ohisalo. Vasemmistoliitossa Paavo Arhinmäki ojensi kapulan Li Anderssonille, RKP:ssä Carl Haglund Anna-Maja Henrikssonille ja kristillisdemokraateissa Päivi Räsänen Sari Essayahille. Eduskunnassakin kasvot ovat kovasti vaihtuneet vuosien aikana. Vuonna 2015 uusia edustajia valittiin 73, neljä vuotta myöhemmin 83.

Kun Timo Soini väistyi perussuomalaisten puheenjohtajan paikalta 2017, ei puoluejohtajana enää 12 vuoteen ollut toiminut ketään Soinin kollegaa vuodelta 1997. Soinin 20 vuotta puoluejohtajana on Suomen ennätys, jota varmuudella ei tulla rikkomaan ainakaan ennen vuotta 2035. Silloin tuon rajapyykin saavuttaisi Sari Essayah, vuotta myöhemmin taas Li Andersson ja Petteri Orpo, mikäli niin pitkään jatkaisivat. Uskaltaisin lyödä melkoisen summan vetoa siitä, ettei näin tule käymään. Soinin ennätys saattaa pysyä voimassa hyvin pitkään.

Soinia seurannut Halla-aho piti valituksi tultuaan antamansa lupauksen eikä jäänyt perussuomalaisten valtaistuimelle juurtumaan. Hänen kesäkuussa 2021 julkistamansa ratkaisu olla hake-

matta kolmatta kautta puheenjohtajana vaikutti myös tähän kirjaan, jonka nimi olin alun perin ”Halla-ahon perussuomalaiset”. Onnekseni kustantaja Otava ymmärsi tilanteen ja antoi minulle mahdollisuuden viimeistellä kirja vasta 14.–15. 8. Seinäjoella pidetyn puoluekokouksen jälkeen. Kirjan nimi ja kansikuva päätettiin vasta, kun tiedettiin Riikka Purrasta tulevan Halla-ahon seuraaja.

Kiitän kustannuspäällikkö ja poliittisen historian tohtorikollega Jarkko Vesikansaa lämpimästi hänen kirjaprojektia kohtaan osoittamastaan innostuksesta ja kirjoittamisen aikana annettua tuesta. Kustannustoimittaja Päivi Ylöstalolle haluan lausua nöyrät kiitokset nopeudesta, tehokkuudesta ja kärsivällisyydestä aikataulujeni likiarvoisuutta kohtaan. Professori Vesa Varesta kiitän käsikirjoituksen lukemisesta ja arvokkaista kommentteista. Jussi Halla-ahoa haluan kiittää avomielisestä suhtautumisesta projektiani kohtaan ja haastattelujen muodossa sen hyväksi uhratusta ajasta. Perussuomalaisten puoluetöimiston väestä apuaan kirjan hyväksi ovat antaneet myös työmies Matti Putkonen ja päätoimittaja Matias Turkkila.

Tahdon kiittää myös kaikkia muita 17 haastateltavaani, joiden kanssa pääsin käymään äärimmäisen mielenkiintoisia keskusteluja suomalaisen politiikan nykytilasta, historiasta ja tulevaisuudesta. Kirjassa esitetyt tulkinnat ovat totta kai yksin minun vastuullani.

Turussa 7. 9. 2021
Markku Jokisipilä

I.

Miksi perussuomalaisia pitäisi ymmärtää?

Tämän kirjan idea syntyi joskus vuosien 2018–2019 tienoilla käydessäni Otavan Jarkko Vesikansan kanssa keskusteluja mahdollisista kiinnostavista kirjan aiheista. Tulimme siihen tulokseen, että suomalaisesta politiikasta on viimeksi kuluneen 10 vuoden ajalta vaikeaa löytää kiinnostavampaa kohdetta kuin suureksi puolueeksi kasvanut perussuomalaiset ja tämän kasvun herättämät moninaiset reaktiot. Vielä aiempaakin kiinnostavammaksi ja vilkkaampaa keskustelua herättäväksi puolue nousi kesäkuussa 2017 Jussi Halla-ahon noustua sen puheenjohtajaksi.

Perusajatuksena työssä on ollut hyödyntää sitä kokemuspohjaa ja tietovarantoa, joka minulle on Turun yliopiston eduskuntatutkimuksen keskuksen johtajana kertynyt. Olen vuosikausien ajan työkseni seurannut suomalaista politiikkaa, osallistunut sitä koskevaan julkiseen keskusteluun asiantuntijakommentaattorin roolissa ja oppinut ainakin jollakin tasolla tuntemaan suuren määrän suomalaisia poliitikkoja. Tätä työssäni rakentunutta laajaa kontaktiverkostoa hyödynsin tätä kirjaa varten tekemissäni haastatteluissa, joissa ääneen pääsevät niin perussuomalaiset kuin heidän poliittiset kilpailijansakin.

Olimme Jarkon kanssa molemmat sitä mieltä, että projektin onnistuminen edellyttäisi Halla-ahon suostumista haastateltavaksi, koska hän on ollut puolueen menestyksen kannalta niin keskeinen hahmo jo ennen kesää 2017, mutta varsinkin tietysti viedessään puolueen kolmanteen peräkkäiseen erinomaiseen

tulokseen vuoden 2019 eduskuntavaaleissa. Tapasimme Hallahan kirjaprojektin merkeissä vesisateisena ja lumettomana helmikuuisena maanantaina talvella 2020 perussuomalaisten puoluetoimistossa Iso Roobertinkadulla. Runsaan tunnin kestänyt keskustelu johti lopulta verrattain helpostikin kaikkia osapuolia tyydyttävään lopputulokseen. Tutkija lupasi työpanoksensa, kustantaja julkaisulihakset ja puoluejohtaja yhteistyönsä haastattelujen muodossa.

Halla-aho on perussuomalaista puoluetta varsinkin vuosina 2017–2021 tarkasteltaessa keskeinen henkilö ja hänen saamansa tila on tässä teoksessa siksi suuri. Mikään Hallahan elämäkerta tämä teos ei kuitenkaan ole. Hänen roolinsa on rajoittunut siihen, että hän on ollut yksi, toki laajimmin, kirjaa varten haastatelluista henkilöistä. Kirjan viimeistelyvaiheessa puolueen tilanne muuttui, kun Halla-aho ilmoitti vetäytyvänsä puolueen puheenjohtajan paikalta. Olen haastatellut myös hänen seuraajakseen Seinäjoen puoluekokouksessa elokuussa 2021 valittua Riikka Purraa. Teoksen sisältämää yleistä kuvausta ja tulkintoja ei ole hyväksytetty sen paremmin Hallaholla, Purralta kuin kennellä muullakaan haastatelluista. Lyhyesti kuvattuna kirja on tieteelliseen metodiin ja tutkimukseen nojaava yritys selittää, mistä perussuomalaisessa puolueessa, sen aatteessa ja kannatuksessa on kyse. Tarkastelun pääpaino on Hallahan ja puolueen ensimmäisenä varapuheenjohtajana jo vuodet 2019–2021 toimineen Purran johtamissa nykyisissä perussuomalaisissa, mutta myös Timo Soinin puheenjohtajakaudella 1997–2017 tapahtunut kasvu suureksi puolueeksi ja tämän aseman vakiinnuttaminen on olennainen osa kertomusta.

Perussuomalaisten kuvauksen ohella pyrin analysoimaan kolmen perinteisen suuren puolueemme tuntuvana kannatuslaskuna ilmennyttä suomalaisen puoluekannatusrakenteen vuonna 2011 käynnistynyttä historiallista mullistusta ja sitä selittäviä laajempia yhteiskunnallisia, poliittisia ja kulttuurisia syitä. Tämän

ilmiön ymmärtämiseksi minun on tarkastelussani täytynyt men-
nä aina 1970-luvulle ja osin sitäkin edeltäviin aikoihin saakka.
Olen hakenut tieteellistä selkänöjää poliittisen historian, valtio-
opin ja mediatutkimuksen metodeista ja teorioista. Samalla olen
kuitenkin pyrkinyt kirjoittamaan niin, että kuka tahansa politiik-
kasta ja yhteiskunnallisista asioista kiinnostunut pystyy tekstin
ymmärtämään.

Yksi akateemisen oppi-isäni ja väitöskirjani ohjaajan, poliit-
tisen historian professori Jorma Kalelan painavimmista ohjeista
tutkimukseen tekemiseen oli se, että tutkijan on avoimesti ker-
rottava yleisölleen oma suhteensa tutkimuskohteeseen sekä teh-
tävä näkyviksi omat käsiteltävänä olevaan aiheeseen liittyvät en-
nakkokäsityksensä¹. Niinpä aloitan tämän kirjan käsittelemällä
omaa suhdettani perussuomalaisiin puolueena ja sen piirissä vai-
kuttaviin henkilöihin.

Tapasin Timo Soinin ensimmäistä kertaa vuonna 2008 YLEn
tv-studiolla juuri silloin puhjennutta vaalirahakohua käsittele-
vän A-Talk-ohjelman kuvauksissa. Soini oli paikalla oppositio-
puolueen johtajana, minä taas vaalirahaa jakaneeseen Kehitty-
vien Maakuntien Suomi -yhdistyksen ensimmäisten joukossa
blogikirjoituksessani huomiota kiinnittäneenä tutkijayhteisön
edustajana. Mukana keskustelussa olivat myös kansanedustajat
Henna Virkkunen kokoomuksesta ja Mauri Pekkarinen keskus-
tasta. Parin seuraavan vuoden aikana vierailimme Soinin kanssa
vaalirahakeskustelun tiimoilta useissa samoissa ohjelmissa ja tu-
limme tutuiksi.

Kun perussuomalaiset otti ensimmäisen jytöksä vuoden 2011
eduskuntavaaleissa, sain tiedon tuloksesta kesken lomamatkan
ystävältäni Jouni Sirkiältä tekstiviestillä New Yorkin Broadwayl-
la sijaitsevaan Carmine's-ravintolaan, jossa olin perheeni kanssa
nauttimassa italialaista ruokaa. ”Kok 44, sdp 42, persut 39, kes-
kusta 35”, luki viestissä. Myönnän avoimesti, että uutinen herätti
minussa tyytyväisyyttä, koska koin, että tapahtunut teki erittäin

hyvää suomalaiselle demokratialle ja poliittiselle kulttuurille. Vaalirahasotku oli paljastanut poliittisen eliittimme toimintatavoista ja ”maan tavaksi” ristitystä poliittisesta kulttuuristamme osin niin negatiivisia piirteitä, että olisi ollut peräti masentavaa, ellei se olisi vaalituloksessa näkynyt.²

Se piittaamaton ja vallantäyteinen ylimielisyys, jota osa kolmen suuren puolueen edustajista oli vaalirahakohun yhteydessä osoittanut, ansaitsi saada poliittisen tuomion. Näin jytken puhdistavana tsunamina, joka piti sisällään lupauksen suomalaisen politiikan uudistumisesta ja tervehtymisestä. Poliittisen järjestelmämme kestävyyttä ja toimivuutta puolestaan osoitti se, että protesti kanavoitui parlamentaarisiiin väyliin. Kaiken lisäksi äänestysprosentti nousi 2,6 prosenttiyksiköllä 70,5 prosenttiin, korkeimmalle tasolle 16 vuoteen. Edellisen kerran tätä suurempi kertanousu osallistumisaktiivisuudessa oli nähty vuoden 1962 vaaleissa. Poliittinen tilivelvollisuus oli toiminut ja kansa päässyt kertomaan mielipiteensä.

Vaalikaudella 2011–2015 olin Soinin kanssa joitakin kertoja puhelin yhteydessä ja vierailin häntä myös tapaamassa eduskunnassa hänen työhuoneessaan. Keskustelimme sekä päivänpolitiikasta että perussuomalaisia ja sen edeltäjää SMP:tä käsittelevän akatemisen tutkimuksen tilasta. Ennen vuoden 2015 vaaleja tapasin Soinia, kuten muitakin puoluejohtajia, useita kertoja television ajankohtaisohjelmissä vieraillessani. Tammikuussa 2015 menimme sattumalta samaa matkaa Oulun yliopistossa järjestettyyn eduskuntapuolueiden puheenjohtajien tenttiin, jossa minä olin moderaattorina. Vaali-iltana 19.4.2015 pistäydyin perussuomalaisten vaalivalvojaisissa Helsingissä ravintola Ostrobotniassa, jossa ehdin nopeasti vaihtaa Soinin kanssa muutaman sanan ja onnitella häntä komeasta vaalituloksesta. Pidempään noissa samoissa vaalivalvojaisissa ehdin keskustella Jussi Halla-ahon kanssa, jota en entuudestaan tuntenut ja joka kesäkuussa 2014 oli valittu Euroopan parlamenttiin maan toiseksi suurimmalla äänimäärällä 80 772.

Erityisesti sen jälkeen, kun minut kesällä 2014 valittiin Turun yliopiston eduskuntatutkimuksen keskuksen johtajaksi, olen keskustellut monien perussuomalaisten kansanedustajien kanssa ja myös ollut eduskunnassa heidän eduskuntaryhmänsä vieraana. Tässä ei sinänsä ole mitään ihmeellistä ja erikoista, sillä tunnen kansanedustajia kaikista eduskuntaryhmistä ja olen vierailut eduskunnassa tapaamassa kaikkien puolueiden edustajia. Minulla on eri puolueissa sellaisia tuttuja kansanedustajia, joille välillä soittelen saadakseni politiikkaan liittyviä taustatietoja ja selvittääkseni itselleni kulloinkin meneillään olevaa poliittista tilannetta. Perussuomalaisten nykyisen puheenjohtajan Riikka Purran tapasin ensimmäistä kertaa hänen toimiessaan poliittisena suunnittelijana perussuomalaisten puoluetoimistolla. Sen jälkeen olen hänen kanssaan monet kerrat keskustellut politiikan, yhteiskunnan ja akateemisen maailman ilmiöistä, viimeksi ennen tämän kirjan painoon menoa hänen puheenjohtajavalintansa jälkeisenä maanantaina, jolloin olimme molemmat YLE:n A-Studioon vieraina.

Kutsuin vuoden 2016 presidentinvaalien alla Laura Huhtasaaren ja vuoden 2019 eduskuntavaalien alla Jussi Halla-ahon puhumaan Turun yliopistolle sekä toimin heidän isäntänään näiden vierailujen ajan. Näin tein kaikkien muidenkin presidenttiehdokkaiden ja puoluejohtajien kanssa.³ Olen osallistunut vierailijana perussuomalaisten puoluekokouksiin vuonna 2017 Jyväskylässä, vuonna 2019 Tampereella ja vuonna 2021 Seinäjoella, mutta samalla tavalla olen osallistunut muidenkin puolueiden puoluekokouksiin. Olen kommentoinut perussuomalaisia televisiossa, radiossa ja lehdissä sekä käsitellyt puoluetta sanomalehtikolumneissani, Facebook-päivityksissäni ja blogikirjoituksissani, mutta samalla tavalla olen toiminut myös muiden puolueiden suhteen.

Soittemme perussuomalaisten puoluetoimistolla työskentelevän työmies Matti Putkosen kanssa säännöllisesti toisillemme ja käymme politiikkaan liittyviä keskusteluja, mutta samanlaisia

keskustelija käyn useiden muidenkin puolueiden sisäpiiriläisten ja taustavaikuttajien kanssa. Työssäni eduskuntatutkimuksen keskuksen johtajana on tärkeää yrittää pysytellä kärryillä siitä, mitä politiikassa on meneillään ja minkälaisessa asennossa poliittiset ilmapuntarit ovat, ja tässä tarkoituksessa tällaiset taustakeskustelut ovat erittäin arvokkaita. Olen vierailut useita kertoja perussuomalaisten puoluetuomistolla, mutta niin olen vierailut myös monien heidän kilpailijoidensa puoluetuomistoilla. Vuoden 2019 eduskuntavaalien kampanjavaiheen ollessa käynnistymässä vierailin Iso Roobertinkadulla tapaamassa Halla-ahoa kuullakseni hänen näkemyksiään siitä, miltä kilpailuasetelmat tulevissa vaaleissa näyttäivät ja mitkä ovat puolueen kärkiteemat. Samanlaisia keskusteluja kävin oman ymmärrykseni lisäämiseksi myös muiden puoluejohtajien kanssa.

Minulla ei ole eikä työni luonteen vuoksi mitenkään voisikaan olla minkään puolueen jäsenkirjaa. Verkkokeskusteluissa asialla aina välillä spekuloidaan, mutta niin tehdään myös kaikkien julkisuudessa vähänkin enemmän esiintyvien akateemisten kollegoideni suhteen. Osalta tutkijoita jäsenkirja toki löytyykin. Kun vuonna 2004 tohtoriksi väitellessäni kirjoitin kriittisesti jatkosodan aikaisesta ns. erillissotateesistä, minua arveltiin vasemmistolaiseksi, jopa kommunistiksi. Some-keskusteluissa minua on epäilty kokoomuslaiseksi ja perussuomalaiseksi, mutta joskus myös tyypilliseksi punavihreäksi yliopistoihmiseksi.⁴ Dosentti Johan Bäckman kuvaili minua joitakin vuosia sitten Petroskoissa järjestetyssä toisen maailmansodan historiaa käsitelleessä konferenssissa peräti suomalaisen historiantutkimuksen johtavaksi kansallissosialistiksi, mikä arvio päättyi paikallisen lehdenkin sivuille. Ymmärrettävistä syistä en ole katsonut tarpeelliseksi tällaisiin keskusteluihin osallistua.

Olen kiinnostunut perussuomalaisista ennen kaikkea poliittisesti ja historiallisesti ainutlaatuisena suomalaisen yhteiskunnan ilmiönä. Minua kiinnostavat sen puoluehistoriallisesti poikkeuk-

selliset vaalitulokset sekä puolueen aatteen, retoriikan ja johtohenkilöiden erilaisuus muihin suomalaisiin puolueisiin verrattuna. Se omapäisyys, jolla puolue monissa politiikan teemoissa haastaa nykyilmapiirin valtavirtanäkemyksiä ja tiettyjen kysymysten ympärillä voimakkaana vaikuttavaa niin sanottua poliittista korrektiutta, on tutkimuksellisesti erittäin mielenkiintoinen asia. Ajoittain puolue koettelee täysin tietoisesti yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä vallitsevien käsitysten rajoja sekä poliittisilla linjauksillaan että sillä populistisella tyyllillä, millä nämä linjaukset tuodaan esille. Perussuomalaiset haluavat osallistua poliittiseen keskusteluun omilla ehdoillaan ja kieltäytyvät noudattamasta heille ulkopuolelta esitettyjä vaatimuksia siitä, mistä asioista ja mihin sävyyn poliittista keskustelua on hyväksyttävää käydä.

Kun perussuomalaiset vuoden 2011 eduskuntavaaleissa kasvoi suureksi puolueeksi, se sotki suomalaisen politiikan vuosikymmenten saatossa vakiintuneen totutun marsijärjestyksen ja pelisäännöt. Suuren puolueen aseman säilyttäminen vaaleissa vuosina 2015 ja 2019 osoitti, etteivät Suomen politiikan palapelin palaset enää suostuneet asettumaan siihen asentoon, mihin oli 1970- ja 1980-lukujen taitteesta alkaen totuttu. Perussuomalaiset pudotti perinteiset kolme suurta puoluetta entisistä korkeuksistaan ja todisti kannatuksellaan, että totutusta hyvin voimakkaastikin eroavalla aatepohjalla ja poliittisella tyyllillä on mahdollista menestyä. Puolue on haastanut perinteiset valtapuolueet ja pakottanut ne ponnistelemaan tavalla, jota ei sitten SKDL:n maddin päivien ole Suomessa koettu. SKDL:n ja perussuomalaisten lisäksi yksikään muu suomalainen puolue ei ole pystynyt SDP:n, keskustan ja kokoomuksen asemaa kolmena suurimpana puolueena horjuttamaan.⁵

Perussuomalaiset on ravistellut puoluekarttaamme, tuonut poliittiseen keskusteluun uudenlaisia näkökulmia, aktivoinut aiemmin äänestämättä jättäneitä käyttämään äänioikeuttaan,

nostanut eduskuntaan aivan uudentyyppisiä kansanedustajia sekä lisännyt yleisesti kiinnostusta politiikkaa ja yhteiskunnallista vallankäyttöä kohtaan. Se on elävöittänyt suomalaista kansanvaltaa, lisännyt äänestäjien valinnanvaraa ja sähköistänyt suomalaista politiikkaa samalla tavalla kuin aikoinaan tekivät SDP 1900-luvun alussa, SKDL 1940-luvun jälkipuoliskolla, SMP 1970-luvulla ja vihreät 1980- ja 1990-lukujen taitteessa. Niin kuin kaikki poliittiset vaihtoehtovoimat, perussuomalaiset on osoitus siitä, etteivät olemassa olevat poliittiset puolueet ole pystyneet kaikilta osin reagoimaan ympäröivän yhteiskunnan muutoksiin ja tarjoamaan äänestäjille niihin kytkeytyviä uskottavia ratkaisuehdotuksia.⁶

Perussuomalaisten nousu on osoitus poliittisen järjestelmämme kyvystä tarjota parlamentaarisia vaihtoehtoja perinteisiin valtuustoihin tyytymättömille ja muutosta haluaville äänestäjille. Sen saavuttama kannatus voidaan nähdä jopa loogisena seurauksena monien äänestäjien kokemasta perinteisten suurten puolueiden samankaltaistumisesta, niiden ideologisten särmien hioutumisesta ja niiden tarjoaman aatteellisen vaihtoehdon hahmottomuudesta. Poliittisen järjestelmämme elinvoimaisuuden ja terveen poliittisen kilpailun näkökulmasta perussuomalaisten nousu on ollut hyvä asia, koska se on pakottanut myös muut puolueet pohtimaan sekä suhdettaan äänestäjiin että tarjoamansa poliittisen vaihtoehdon uskottavuutta. Tämä olisi hyvä muistaa niiden, jotka ovat taipuvaisia näkemään perussuomalaisten olemassaolon ja suosion jonkinlaisena yhteiskunnallisena ongelmana.

Poliittisen historian ja politiikan tutkijana ammatillinen itseympärykseni on aina pohjautunut kahdelle peruslähtökohdalle. Yhtäältä yhteiskuntatieteellisen politiikantutkimuksen on mielestäni pureuduttava sellaisiin asioihin, joilla on laajempaa yleistä merkitystä. Toisaalta näistä tutkituista asioista on juuri niiden yleisen tärkeyden vuoksi minun näkemykseni mukaan pystyttävä

vä tieteellisestikin kirjoittamaan yleistajuisella tavalla. Olen sitä mieltä, että olisi tutkijan työn ja sen mahdollistamiseksi käytettyjen resurssien hukkaamista, elleivät tutkimustyön tulokset leviäisi mahdollisimman laajalle. Siksi minun ajattelussani arvostetun kaupallisen kustantajan julkaisema laajalle yleisölle suunnattu politiikkaa käsittelevä tutkimuskirja on arvokkaampi ja merkityksellisempi kuin nykyisissä akateemisissa meritoitumiskriteereissä korkeimmalle rankatut pienilevikkisten englanninkielisten journal-julkaisujen vaikeaselkoisella tieteenalajargonilla kirjoitetut 20-sivuiset artikkelit.⁷

Demokraattisessa järjestelmässä kaikki äänestysiän saavuttaneet kansalaiset pääsevät osallistumaan politiikkaan. Poliitiikan lopputuotteena on lainsäädäntö, joka sääntelee ja ohjaa kaikkien tietyissä yhteiskunnassa elävien ihmisten toimintaa. Tästä syystä näen jopa eräänlaisena demokraattisena velvollisuutenani pyrkiä tutkijana kirjoittamaan niin, että asia on kaikkien yhteiskunnallisesta vallankäytöstä kiinnostuneiden kansalaisten ymmärrettävissä. Heidä koskevista asioista ja heidän elämästään on kuitenkin pohjimmiltaan kyse.

Päätös kirjoittaa perussuomalaisista ei ollut aivan helppo. Ei ole liioiteltua todeta, että nykyisen akateemisen ilmapiirin valtavirran huomioiden ratkaisuun liittyy jopa maineriski. Pohdin asiaa pitkään ja keskustelin siihen liittyvistä epävarmuustekijöistä myös kustantajan kanssa. Epäröintini liittyi ennen kaikkea siihen, että halusin lähestyä puoluetta niin kuin mitä tahansa muutakin eduskuntapuoluetta eli puoluelain tarkoittamalla tavalla kansanvaltaisiin vaikutuskeinoihin, parlamentaariseen toimintaan ja demokratiaan sitoutuneena valtakunnallisena poliittisena liikkeenä. Minua ei kiinnostanut ryhtyä kirjoittamaan perussuomalaisten rasistisuudesta ja äärioikeistolaisuudesta, heidän populisminsa valheellisuudesta tai heidän retoriikkansa junttimaisuudesta, koska en usko tällaisilla pohdinnoilla olevan juurikaan arvoa heidän kannatuksensa selit-

tämisessä. Toki pyrin tässä kirjassa tällaisten väitteiden todenperäisyyttä punnitsemaan.

Myös asemansa ja oman poliittisen henkilöhistoriansa kautta perussuomalaisia käsittelevän julkisen keskustelun tarkoin tunteva Halla-aho totesi olevansa skeptinen sen suhteen, suostuisiko ja uskaltaisiko kustantaja julkaista perussuomalaisia normaalina poliittisena liikkeenä käsittelevän kirjan. Itsekin tutkijataustainen Riikka Purra kokee huomattavan osan puoluetta käsittelevästä tutkimuksesta olevan pahasti politisoitunutta ja laadullisesti alarvoista. Itse lähdän ajattelussani ja tässä kirjassa kuitenkin siitä, että perussuomalaiset on lain vaatimalla tavalla rekisteröity sekä sääntönsä ja ohjelmansa viranomaisilla hyväksyttänyt puolue, jolla on yhtäläinen lain takaama oikeus osallistua poliittisessa vallassa käytävään demokraattiseen kamppailuun. Samalla tiedostan kuitenkin myös sen jo pintapuolisenkin perussuomalaisia ympäröivän julkisen keskustelun tarkastelun osoittaman tosiasian, että esimerkiksi mediassa ja akateemisessa tutkimusyhteisössä monet ovat sillä kannalla, että perussuomalaisten tällainen tarkastelu on vaarallista. Sen katsotaan antavan tilaa ja normalisoivan sellaisia näkemyksiä, joille ei heidän käsityksensä mukaan tulisi demokraattisessa ja suvaitsevaisessa yhteiskunnassa antaa tilaa.⁸

Vaikka perussuomalaiset on puolerekisteriin täysin normaalein muodoin hyväksytty ja Halla-aho sekä Purra puolueen puheenjohtajiksi pilkulleen sen sääntöjä noudattaen valittu, muodostavat perussuomalaiset ja erityisesti Halla-aho tutkimuksen kohteena ja nykypolitiikkaa käsittelevän kirjan aiheena aivan omanlaisensa haasteen. Julkinen keskusteluilmapiiiri perussuomalaisten ympärillä on ollut ja on edelleen hyvin erilainen kuin muilla puolueilla. Tuskin mistään toisesta puolueesta toisen maailmansodan jälkeisellä kaudella on riittänyt niin paljon ja niin ankaraa kriittistä, tuomitsevaa ja demonisoivaakin keskustelua kuin perussuomalaisista. Monesti, joskaan ei suinkaan pelkästään, tämä on henkilöitynyt nimenomaan Jussi Halla-ahoon,

jonka korkein oikeus tuomitsi vuonna 2012 uskonrauhan rikkomisesta ja kiihottamisesta kansanryhmää vastaan.

Sen jälkeen, kun perussuomalaiset nousi suureksi puolueeksi eduskuntavaaleissa 2011, siitä on monille tullut eräänlainen suomalaisen politiikan sokea piste ja alue, jolla normaalit argumentointi- ja todistelusäännöt eivät ole voimassa. Perussuomalaisista on voinut julkisuudessa väittää lähes mitä tahansa ilman, että puolueen ulkopuolelta olisi juuri perustelujen ja todisteiden perään huudeltu. Puoluetta on syytetty äärioikeistolaiseksi, fasistiseksi, rasistiseksi, muukalaisvihamieliseksi, kiihkonationalistiseksi ja demokratianvastaiseksi, jopa natsistiseksi. ”Persut”, niin kuin puoluetta hivenen halventavasti on totuttu kutsumaan, ovat olleet suosikkimaailtauluja monille omaa ajatteluaan edistyksellisenä, liberaalina, suvaitsevaisena, eurooppalaisena ja kosmopoliittisena pitävälle. Puolue on varsinkin sosiaalisen median keskusteluissa toiminut jonkinlaisena moraalisen ylemmydentunnon ja oman ajattelun hyvyuden osoittamisen suosikkiponnahduslautana.⁹

Kuten tässä kirjassa osoitan, näitä leimakirveiden heittelijöitä on riittänyt niin poliittisissa kilpailijoissa, mediassa kuin akateemisessa tutkimuksessakin. Sosiaalisessa mediassa vellovassa kansalaiskeskustelussa perussuomalaiset on jakanut kansaa jyrkemmin kuin mikään toinen puolue. Minua on usein hämmästyttänyt, kuinka monet näihin keskusteluihin osallistuvista ihmisistä kokevat olevansa raudanlujia perussuomalaisen aatteen, ajattelun ja toiminnan asiantuntijoita. Vankkumattomalla varmuudella he esittävät puolueesta ja sen poliitikoista kategorisen ehdottomia näkemyksiä, vaikka heidän argumenttejaan tarkastelemalla huomaa nopeasti, että heidän puoluetta koskeva todellinen tietämyksensä on täysin pintapuolisella tasolla. On paradoksaalista huomata kriitikkojen syyttävän puoluetta esimerkiksi totuuden vääristelystä ja tieteenvastaisuudesta argumenteilla, jotka itsessään eivät vaikuta lainkaan perustuvan tosiasioihin ja kestävän vähänkään syvempää kriittistä tarkastelua.

Tämän kirjan tarkoituksena ei ole toimia sen paremmin perussuomalaisten puolustuksena kuin syytöksenä heitä kritisointitakaan kohtaan. Poliittinen debatti on poliitikkojen reviiiriä, enkä halua sinne tunkeutua. Perussuomalaisten poliittisten linjausten haastaminen ja arvostelu ovat heidän poliittisten kilpailijoidensa tehtävä, ei tutkijoiden. Tässä kirjassa pääsevät haastattelujen kautta ääneen myös monet perussuomalaisia ankarimmin suomalaisessa julkisessa keskustelussa arvostelleista poliitikoista. Poliitikkaa analysoivien tutkijoiden ylipäättään on aina hyvä pitää mielessä se tosiasia, että heitä ei ole kukaan valinnut minnekään. Poliitikoilla on äänestäjiltä saatu mandaatti vallankäyttöön ja tätä valtaa seuraava vastuu. Tutkijalla ei ole sen paremmin mandaattia kuin vastuutakaan, eikä hänen tule ryhtyä esittämään politiikan sisältöihin puuttuvia neuvoja. Tieteenteon ei kuulu olla poliittista eikä politiikka ole tieteentekoa. Poliitikassa painavin tosiasia on aina kulloinkin voimassa oleva vaalitulokset ja siinä kietyvä kansan tahto.¹⁰

On tärkeää kantaa huolta poliittisen keskustelumme tasosta ja olla hyväksymättä poliittisen suosion tavoittelua ihmisarvoa kyseenalaistavilla ja rasistisilla puheilla. Perussuomalainen maahanmuuttopoliittinen retoriikka operoi ”haittamaahanmuuton”, ”kehitysamaamuslimien”, ”turvapaikkaturismin”, ”elintasosurffa-reiden” ja ”siirtolaisvyöryn” kaltaisilla termeillä, joita monet pitävät muukalaisvihamielisinä ja ihmisarvoa alentavina. Puheenjohtaja Halla-ahon lisäksi perussuomalaisten kansanedustajana toimineista myös Teuvo Hakkarainen, Sebastian Tynkkynen ja James Hirvisaari on tuomittu kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, Tynkkynen myös uskonrauhan rikkomisesta. Lisäksi valtakunnansyyttäjä Raija Toiviainen pyysi tammikuussa 2020 eduskunnalta suostumusta perussuomalaisten kansanedustaja Juha Mäenpään asettamiseksi syytteeseen kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, mutta tarvittavaa 5/6 äänten enemmistöä ei eduskunnasta löytynyt. Tätä kirjoitettaessa elokuussa 2021 puolueen toi-

seksi varapuheenjohtajaksi valittu Mauri Peltokangas on syytteessä kansanryhmää vastaan kiihottamisesta. Myös useampia kuntatasolla toimivia perussuomalaisia poliitikkoja on tuomittu kansanryhmää vastaan kiihottamisesta ja uskonrauhan rikkomisesta.¹¹

Tuomioistuimen päätökset ovat oikeusvaltiossa objektiivisimpia mahdollisia tosiasioita, eikä niitä ole syytä pyrkiä vähättelempään tai kiistämään. Tältä osin keskustelu perussuomalaisessa puolueessa ilmenneestä rasismista on oikeutettua. On perusteltua ja myös tarpeellista seurata tarkkaan sellaisen puolueen toimintaa ja retoriikkaa, jonka näkyvillä toimijoilla on oikeussalissa todettua rasistista rikoshistoriaa. Tästä huolimatta katson osan kriitikoista sortuneen rasismin roolia puolueessa käsitellessään räikeään liioitteluun ja suhteellisuudentajun puutteeseen.

On kyettävä näkemään, että 50 päiväsakon suuruisen sakko-rangaistuksen ja kansainvälisen sotarikostuomioistuimen rikoksista ihmisyyttä vastaan langettaman kuolemantuomion sekä näihin rangaistuksiin johtaneiden tekojen välillä on valtava ero, vaikka ne rikoslaissamme samasta luvusta ja samasta pykälästä löytyvätkin. Tämän tunnustaminen ei vielä tarkoita rasismin hyväksymistä ja vihapuheen normalisointia. Ei myöskään ole kohtuullista eikä mielekästä pyrkiä pelkistämään kokonaista puoluetta joihinkin sen edustajien saamiin rikostuomioihin. Jos näin tehtäisiin, meillä olisi eduskunnassa rasismipuolueen lisäksi myös rattijuopumuspuolue, pahoinpitelypuolue, vahingontekopuolue ja näpistyspuolue.

Jos perussuomalaisiin kohdistetuissa fasisti- ja natsivertauksissa on perää, olemme kieltämättä järkyttävässä tilanteessa. Suomi on pohjoismainen demokratia, joka puolusti kansanvaltaista järjestystään ensin henkensä uhallla toisessa maailmansodassa ja sitten suvereniteettinsa kaupalla kylmässä sodassa. Nyt olisimme sitten tilanteessa, jossa yhdeksi eduskuntamme suurimmista puolueista ja jopa kannatuskyselyjen kärkipaikalle olisi kohonnut esikuvansa ja toimintamallinsa Hitlerin Saksasta ja Mussolinin

Italiasta hakeva liike, joka haluaa kumota demokratian ja korvata sen autoritaarisella tai jopa diktatorisella äärioikeistolaisuudella.

Tieteellisen tutkimuksen tulee arvioida puolueiden aatetta ennen kaikkea niiden ohjelmissa julkilausuttujen poliittisten tavoitteiden kautta. Puolueen äänestäjille tarjoama ideologinen vaihtoehto kiteytyy ennen kaikkea puoluekoneiston yhteisponnistuksena syntyneissä ja puolue-elinten hyväksymissä säännöissä sekä yleis- ja vaaliohjelmissä. Sääntöjen ja yleisohjelman olemassaoloa ja etukäteistä viranomaishyväksyntää edellyttää myös Suomen puoluelaki.¹² Perussuomalaisten säännöistä ja yleisohjelmasta sen paremmin kuin vaaliohjelmista tai puoluejohdon julkisista linjanvedoista tai puolueen kansanedustajien eduskunnassa esittämistä puheenvuoroista ei ole löydettävissä tukea väitteille siitä, että puolue olisi äärioikeistolainen.

Olen tutkinut Suomen sotienvälistä poliittista historiaa sekä suomalaista 1930- ja 1940-lukujen äärioikeistoa. Olen julkaissut tutkimukseen pohjautuvia kirjoja niin Suomen ja Hitlerin Saksan suhteista kuin kansallissosialistisen kolmannen valtakunnan historiasta. Olen lähtenyt siitä, että natsismilla, fasismilla ja äärioikeistolaisuudella on tarkat, olemassa olleisiin historiallisiin liikkeisiin sekä niiden ilmaisemiin tavoitteisiin pohjautuvat määritelmänsä.¹³ Näiden määritelmien valossa väitteitä perussuomalaisten äärioikeistolaisuudesta, fasistisuudesta ja natsistisuudesta on vaikea pitää muuna kuin sensaationhakuksena, yliampuvana ja motiiveiltaan poliittisena loanheittona. Puoluelakimme nojalla ei olisi edes mahdollista saada rekisteröidyksi sellaista puoluetta, joka ei olisi kansanvaltaisten periaatteiden noudattamiseen eli demokratiaan sitoutunut.

Olen tarkkailut perussuomalaisista käytyä julkista keskustelua yli puolentoista vuosikymmenen ajan ja osallistunut siihen usein myös itse. Olen keskustellut yhteiskunnasta ja politiikasta monet kerrat niin Timo Soinin, Jussi Halla-ahon kuin Riikka Purrankin kanssa ja perehtynyt kaikkien kolmen yhteiskunnalli-

seen ajatteluun. Olen seurannut perussuomalaisten kansanedustajien esiintymisiä eduskunnassa ja tunnen monia heistä. Näiden kokemusten nojalla suhtaudun hyvin varauksellisesti niihin erityäin rajuihin väitteisiin, joita puolueen aatteesta ja tavoitteista on esitetty. Keskustelua, jossa täysin laillisesti toimiva puolue pyritään jatkuvasti esittämään demokratiaa uhkaavana, rasistisena, äärioikeistolaisena, fasistisena ja ihmiskäsitykseltään tuomittavana, voidaan pitää kansanvallan väärentymättömän toteutumisen kannalta vähintäänkin arveluttavana. Tällaisten väitteiden esittäjät pyrkivät kyseenalaistamaan perussuomalaisten toiminnan lainmukaisuuden ja sitä kautta myös puolueen oikeuden osallistua tasavertaisesti poliittisesta vallasta käytävään kilpailuun.

Maamme historian tarjoamaa taustaa vasten olisi varsin erikoista, että yli puoli miljoonaa suomalaista olisi valmis äänestämään äärioikeistolaista puoluetta. Jo ohjelmatasollaan aidosti fasistinen, äärioikeistolainen ja demokraattisen järjestelmän kumoamiseen pyrkinyt IKL oli 1930-luvulla suurimmillaan 14 kansanedustajan puolue, joka vuoden 1936 eduskuntavaaleissa sai 8,4 prosentin kannatusosuuden ja 97 891 ääntä. Kun äärioikeistolaisuus ei edes ilmapiiriltään osin hyvinkin oikeistolaisessa niin sanotussa valkoisessa Suomessa menestynyt tämän paremmin, kuinka realistinen on ajatus, että yli viisinkertainen määrä tämän päivän suomalaisia olisi sitä halukas kannattamaan?

Toisen maailmansodan jälkeisinä vuosikymmeninä pohjoismaiseksi hyvinvointiyhteiskunnaksi muuttunut Suomi on nykyisin aivan erilainen paikka kuin 1930-luvulla. Vallitsevassa poliittisessä ilmapiirissä on tapahtunut kaikki merkittävät poliittiset aatesuunnat kattava muutos, jota paremman termin puuttuessa voisi kuvata yleiseksi sosialidemokratisoitumiseksi.¹⁴ Tämän muutoksen luomaa historiallista taustaa vasten ajatus äärioikeistolaisuuden merkittävästä kannatuspotentialista tämän päivän Suomessa tuntuu suorastaan täysin irrallaan todellisuudesta olevalta.

Suomen poliittinen historia on kertomus suomalaisen laillisuusajattelun voimasta ja suomalaisten äänestäjien vaaliurnilla osoittamasta harkinnasta. Kovia uhrauksia vaatinut taistelu demokratian puolesta on yksi vahvimpia jälkiä suomalaisessa kollektiivisessa muistissa. Suomi on historiassaan torjunut niin vasemmistolaisen kuin oikeistolaisenkin vallankaappausyrityksen. Maa on käynyt aseellista kamppailua demokratian puolesta sekä kommunistista Neuvostoliittoa että kansallissosialistista Saksaa vastaan. Kylmän sodan aikaisina YYA-sopimuksen vuosina Suomi varjeli sinnikkäästi ja lopulta menestyksekkäästi sitä ahdasta elintilaa ja liikkumavaraa, joka pienelle demokraattiselle valtiolle oli lähialueitaan tiukassa otteessa pitäneen kommunistisen supervallan naapurissa tarjolla.¹⁵

Voiko todella olla niin, että kaikkien näiden historiallisten kokemusten jälkeen kansanvaltaisen järjestelmämme kansalaisten parissa nauttima tuki olisi niin heikkoa, että heistä viides- tai jopa neljäsosa nyt haluaisi kumota sen? Kumota järjestelmän, joka on palvellut maatamme ja sen kansalaisia yli sadan vuoden ajan sekä onnistunut siinä kansainvälisesti vertaillen erinomaisesti? Ja korvata sen jollakin sellaisella, jonka onnistumisesta ei ole oikein ensimmäistäkään historiallista esimerkkiä sen paremmin Euroopassa kuin muuallakaan? Voisiko sittenkin olla niin, että perussuomalaisten kannatus kumpuaa jostain muusta kuin sen väitetyistä äärioikeistolaisuudesta, rasismista ja demokratiavihamielisyydestä?

Perussuomalaisten herättämät voimakkaat ja osin jopa tosiasiallisesti antidemokraattista asennoitumista heijastavat tunteet ovat itsessään yhteiskunnallisesti ja poliittisesti äärimmäisen mielenkiintoinen ilmiö. Mistä tällainen asenteellinen jyrkkyys perinteisesti melko maltillisessa ja äärikantoja välttelevässä yhteiskunnallisessa keskusteluilmapiiirissämme kumpuaa? Kuinka suuri osa perussuomalaisten ympärillä käytävästä ankarana tuomitsevas- ta keskustelusta pohjautuu aitoon demokratian ja oikeusvaltion puolesta tunnettuun huoleen, kuinka suuri osa siitä taas on tak-

tisesti motivoitua poliittista retoriikkaa? Entäpä kuinka paljon omissa puheissaan mielellään vastakkainasetteluja ja kovaa kieltä viljelevät perussuomalaiset ovat itse olleet synnyttämässä näitä reaktioita ja tietoisesti lietsoneet niitä entistä voimakkaimmiksi?

Jos aidosti pidämme perussuomalaisia demokratiamme uhkaavana yhteiskunnallisena ongelmana, mitä se kertoisi kansanvaltaisen järjestelmämme tilasta? Onko tämä järjestelmä todella niin heikko ja hauras, ettei se kestä edes sitä kansainvälisessä vertailussa varsin maltillista haastetta, jonka perussuomalaiset perinteisille valtapuolueille ja vallitsevalle poliittiselle kulttuurillemme heittää? Onko todella niin, että suomalaisen demokratian täytyy ryhmittyä jonkinlaiseen siilipuolustukseen suojellakseen itseään sen totuttuja toimintatapoja ja vakiintuneita valtakeskukusia täysin laillisin muodoin haastamaan, kirittämään ja uudistamaan pyrkivältä liikkeeltä?

On totta, että monet perussuomalaiset poliitikot neljä vuotta puheenjohtajana toimineesta Halla-ahosta alkaen ovat varsinkin sosiaalisessa mediassa tottuneet koettelemaan hyvän ja huonon maun rajoja, käyttämään muiden puolueiden tuomittavina pitämiä ilmaisia ja arvostelemaan poliittisia kilpailijoita tavoin ja ilmaisuin, jotka monien korvissa kuulostavat ikäviltä ja sivistymättömiltäkin. Korruptoituneen eliitin ja sen väärinkäytöksistä kärsivän kansan etujen yhteensovittamattomuudelle pohjaava populistinen puhetapa operoi vastakkainasetteluilla ja tietoisella retoristen konfliktien hakemisella.¹⁶ Myös eduskunnan täysistuntokeskusteluissa perussuomalaisten esiintyminen on usein kärjekästä ja poliittisia kilpailijoita voimakkain ja osin pilkallisiin sanankääntein arvostelevaa. Kuntatasolla perussuomalaisten aktiivien joukossa on sellaisiakin henkilöitä, jotka ovat käyttäneet kilpailevista puolueista ja niiden poliitikoista rajun loukkavaa, herjaavaa ja solvaavaa kieltä.

Toisin kuin perussuomalaiset äärioikeistopuolueeksi laskevat esittävät, kova retoriikka ei kuitenkaan tee puolueesta automaatt-

tisesti uhkaa demokratialle tai suorastaan demokratiavastaista. Terveeseen demokratiaan kuuluu laaja poliittinen sananvapaus ja oikeus tehdyn politiikan erittäin rajuunkin arvosteluun. Perussuomalaiset on suurimman osan olemassaolonsa ajasta ollut oppositiossa, jonka tärkein parlamentaarinen tehtävä nimenomaan on laittaa hallitus lujille sen tekemää politiikkaa arvostelemalla ja kyseenalaistamalla sekä vaihtoehtoja tarjoamalla. Sananvapauteen kuuluu oikeus esittää myös sellaisia mielipiteitä, jotka ovat kiistanalaisia, vähemmistöön jääviä ja kuohuttavia tai sellaisia, että jotkut pitävät niitä vastenmielisinä ja loukkaavina.¹⁷

Katson, ettei tutkimuksessa ole toistaiseksi onnistuttu riittäväällä tarkkuudella kuvaamaan perussuomalaisen ideologian sisältöä eikä uskottavasti selittämään sen nauttiman kannatuksen syitä. Katson, että tarkastelu on puolueen väitettyyn äärioikeistolaisuuteen ja rasismiin keskittyessään juuttunut asioihin, jotka lopulta ovat sen kannatuksen kannalta melko epäolennaisia. Entistä epäolennaisemmiksi ne muuttuivat, kun Halla-aho väistyi puheenjohtajan paikalta ja seuraajaksi tuli Riikka Purra, jolla ei ole minkäänlaista rikoshistoriaa. Osa politiikan julkiseen kommentointiin asiantuntijaroolissa osallistuvista tutkijoista on katsonut tarpeelliseksi lähteä osapuoleksi poliittiseen keskusteluun ja kertoa yleisölle, kuinka vääriä ja tuomittavia perussuomalaisten tavoitteet ovat. Tässä he ovat tehneet haittaa sekä omalle uskottavuudelleen että mahdollisuuksille ymmärtää perussuomalaisten nousun takana olevia laajempia yhteiskunnallisia ja poliittisia syitä.

Koska tutkimus ei ole onnistunut tyydyttävällä tavalla selittämään perussuomalaisten nousun kaltaista poliittisesti erittäin merkittävää ja seurauksiltaan laajakantoista ilmiötä, ei sillä tässä kysymyksessä ole ollut yleiselle yhteiskunnalliselle keskustelulle sellaista annettavaa, joka sillä tulisi olla. Valitettavan usein perussuomalaisia koskevat analyysit jäävät pintapuolisiksi ja tosiasialiselta merkitykseltään vähäarvoisiin sivuseikkoihin takertuviksi

huitaisuiksi. Vain harvoin näissä analyyseissä on pyritty tarttumaan niihin suuriin yhteiskunnallisten pohjavirtojen muutoksiin ja siihen historialliseen puoluekannatusrakenteemme muuttamiseen, josta perussuomalaisten kysyntä ja suosio kumpuavat.

Tavatonta ei ole ollut törmätä sellaisiin tutkija- ja media-kommentteihin, jotka ovat perustuneet lähinnä vain esittäjänsä omiin jo etukäteen lukkoon lyötyihin käsityksiin ja suoranaiseen antipatiaan. Perussuomalaisia koskevassa julkisessa keskustelussa riman on välillä sallittu laskea tasolle, jota minkä tahansa muun puolueen kohdalla pidettäisiin mahdottomana hyväksyä. Perussuomalaisista käyty julkinen keskustelu on osoittanut, että myös tutkimuksella ja medialla on riski ajautua omalle toiminnalleen sokeaan tendenssimäisyyteen, jos tutkimuksen tai journalismin kohteen edustamat arvot eroavat paljon kirjoittajan omista arvoista.¹⁸

Tutkimuksen tehtävänä on kuvata, selittää, taustoittaa ja analysoida politiikkaa, ei asettua itse yhteiskunnallisen valtakampin kentälle osapuoleksi kannattamaan tai vastustamaan siellä toimivia poliittisia liikkeitä tai yksittäisiä poliitikkoja. En halua perussuomalaisten voittavan tai häviävän yhtään sen enempää kuin haluan vaikkapa kokoomuksen, keskustan tai vihreiden voittavan tai häviävän. Olen yksinkertaisesti kiinnostunut siitä, mitä suomalaisessa politiikassa ja yhteiskunnassa tapahtuu ja miksi. Puolueiden väliset poliittiset voimasuhteet ja yksittäisten poliitikkojen kannatus ovat äänestäjien ratkaistava asia, eivät tutkimuksen tai mediankaan. Terveessä demokratiassa äänestäjällä tulee olla oikeus valita mahdollisimman kattavasta valikoimasta vaihtoehtoisia yhteiskunnallisesti relevantteja aatteita. Poliittisen kilpailun näiden aatteiden välillä tulee olla reilua, ja kaikkiin osallistujiin on sovellettava samoja sääntöjä.